

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Gdańsk, dnia poniedziałek, 20 stycznia 2020 r.

Poz. 596

ZARZĄDZENIE REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W GDAŃSKU

z dnia 2 stycznia 2020 r.

w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Bagno Stawek”

Na podstawie art. 19 ust. 6, w związku z art. 20 ust. 3 i 5 oraz art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz.U. z 2018 r. poz. 1614, 2244, 2340, z 2019 r. poz. 1696, 1815) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Bagno Stawek”, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. 1. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie kompleksu ekosystemów torfowiskowych, wodnych i leśnych, w szczególności torfowisk alkalicznych wyróżniających się wybitnymi walorami fitocenotycznymi i florystycznymi.

2. Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu, o którym mowa w ust. 1, są:

- 1) występowanie cennych zespołów i zbiorowisk roślinnych, charakterystycznych dla siedliska przyrodniczego z załącznika I Dyrektywy siedliskowej¹⁾– *7230 górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk* oraz z nim związanych wielu chronionych i rzadkich gatunków roślin, w tym 3 gatunków z II załącznika Dyrektywy siedliskowej – 1903 lipiennika Loesela *Liparis loeselii*, 1393 sierpowca błyszczącego *Drepanocladus vernicosus*, 1528 skalnicy torfowiskowej *Saxifraga hirculus*;
- 2) położenie rezerwatu w obrębie obszarów Natura 2000: Sandr Brdy PLH220026 i Wielki Sandr Brdy PLB220001;
- 3) korzystne dla zachowania torfowisk warunki hydrologiczne;
- 4) konieczność realizowania działań z zakresu ochrony czynnej w celu przeciwdziałania procesom stanowiącym zagrożenie dla walorów rezerwatu, tj. rozprzestrzenianiu się gatunków szuwarowych oraz sukcesji drzew i krzewów;
- 5) położenie rezerwatu w dużym kompleksie leśnym;
- 6) nieznaczna antropopresja.

§ 3. 1. Mapę obszarów Natura 2000: Sandr Brdy PLH220026 i Wielki Sandr Brdy PLB220001 w części pokrywającej się z obszarem rezerwatu wskazuje załącznik nr 1 do zarządzenia.

2. Opis granic obszarów Natura 2000: Sandr Brdy PLH220026 i Wielki Sandr Brdy PLB220001 w części pokrywającej się z obszarem rezerwatu zawiera załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 4. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

---

¹⁾Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

§ 5. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków określa załącznik nr 3 do zarządzenia.

§ 6. 1. Działania ochronne na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu oraz lokalizacji tych działań określa załącznik nr 4 do zarządzenia.

2. Lokalizację powierzchni objętych działaniami ochronnymi wskazują mapy stanowiące załącznik nr 5 do zarządzenia.

§ 7. Identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin, zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000: Sandr Brdy PLH220026 i Wielki Sandr Brdy PLB220001 określa załącznik nr 6 do zarządzenia.

§ 8. Cele działań ochronnych w stosunku do poszczególnych przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000: Sandr Brdy PLH220026 i Wielki Sandr Brdy PLB220001 określa załącznik nr 7 do zarządzenia.

§ 9. Działania ochronne dotyczące przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000: Sandr Brdy PLH220026 i Wielki Sandr Brdy PLB220001 ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania określa załącznik nr 8 do zarządzenia.

§ 10. 1. Określa się następujące ustalenia do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin Brusy i Chojnice, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych:

- 1) zachować dotychczasową formę użytkowania gruntów w odległości do 500 m od granic rezerwatu, tj. zwarty kompleks leśny z enklawami jezior: Gardliczno Duże i Płesno;
- 2) w odległości do 300 m od granic rezerwatu nie lokalizować obiektów budowlanych, w tym małej architektury, z wyjątkiem obiektów służących celom ochrony rezerwatu oraz racjonalnej gospodarce leśnej i łowieckiej;
- 3) nie wykonywać prac mogących zmienić (przyspieszyć lub spowolnić) przepływ wody w ciekach i jeziorach pomiędzy rezerwatem a rzeką Brdą;
- 4) w strefie do 3 km od rezerwatu nie wykonywać żadnych działań naruszających warunki hydrologiczne torfowisk i jeziora położonych w granicach rezerwatu oraz ich zlewni, tj. mogących obniżyć poziom lub pogorszyć jakość wód powierzchniowych i podziemnych.

2. Określa się następujące wskazania do zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin Brusy i Chojnice oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- 1) zachować dotychczasową formę użytkowania gruntów w odległości do 500 m od granic rezerwatu, tj. zwarty kompleks leśny z enklawami jezior: Gardliczno Duże i Płesno;
- 2) w odległości do 300 m od granic rezerwatu nie lokalizować obiektów budowlanych, w tym małej architektury, z wyjątkiem obiektów służących celom ochrony rezerwatu oraz racjonalnej gospodarce leśnej i łowieckiej;
- 3) nie wykonywać prac mogących zmienić (przyspieszyć lub spowolnić) przepływ wody w ciekach i jeziorach pomiędzy rezerwatem a rzeką Brdą;
- 4) w strefie do 3 km od rezerwatu nie wykonywać żadnych działań naruszających warunki hydrologiczne torfowisk i jeziora położonych w granicach rezerwatu oraz ich zlewni, tj. mogących obniżyć poziom lub pogorszyć jakość wód powierzchniowych i podziemnych.

§ 11. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia²⁾.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Gdańsku

Radosław Iwiński

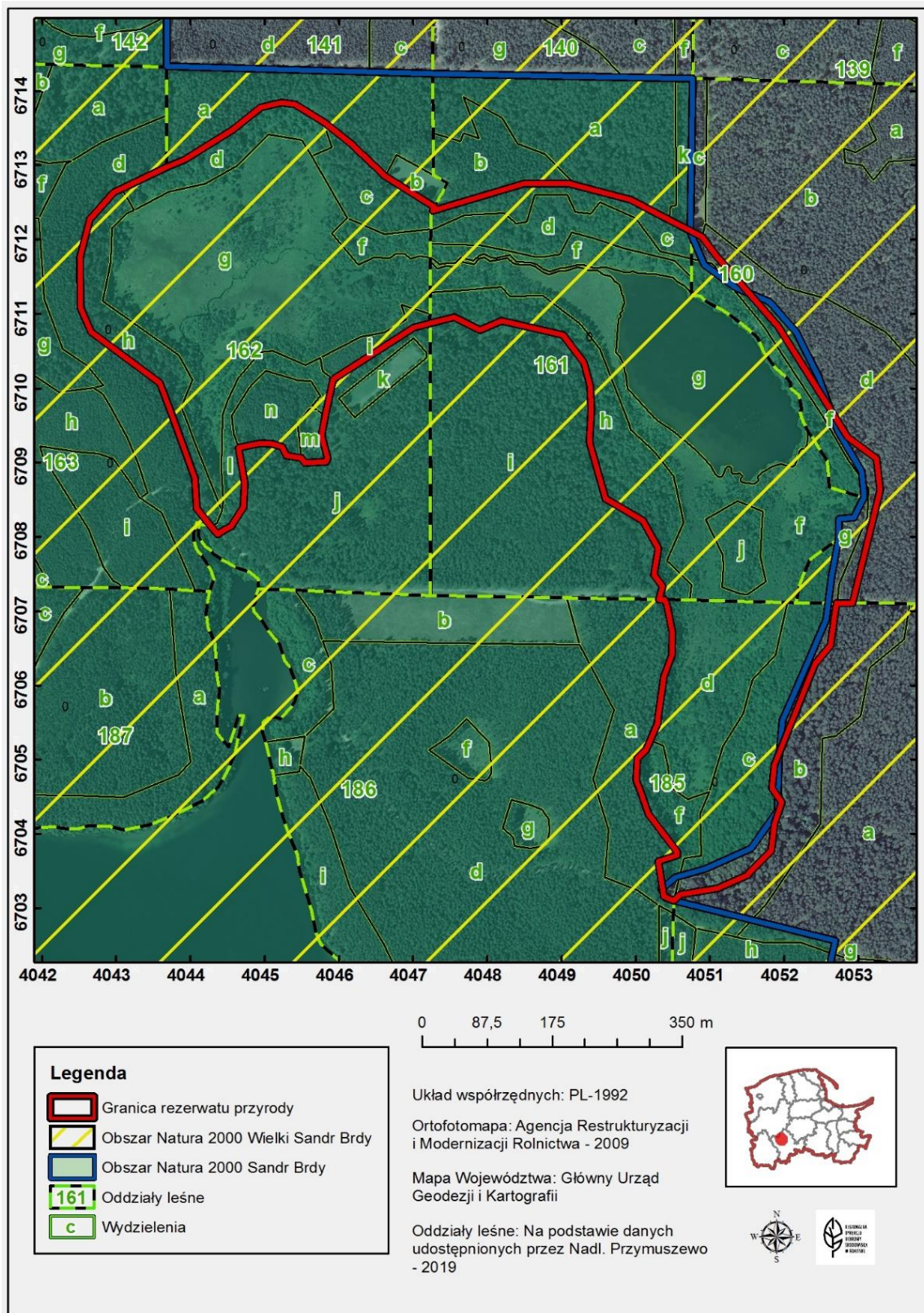
---

²⁾Niniejsze zarządzenie było poprzedzone zarządzeniem nr 24/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska Gdańsku z dnia 24 września 2012 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Bagno Stawek” (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2013 r. poz. 456), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego zarządzenia, na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2018 r. poz. 1614, 2244, 2340, z 2019 r. poz. 1696, 1815).

Załączniki do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku
z dnia 2 stycznia 2020 r.

Załącznik nr 1

Mapa obszarów Natura 2000 Sandr Brdy PLH220026 oraz Wielki Sandr Brdy PLB220001w części pokrywającej się z obszarem rezerwatu.

Załącznik nr 2

Opis granic obszarów Natura 2000 Sandr Brdy PLH220026 oraz Wielki Sandr Brdy PLB220001 w części pokrywającej się z obszarem rezerwatu: wykaz współrzędnych punktów załamania granicy części obszarów Natura 2000 wchodzących w skład rezerwatu wykonanych w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992.

Opis granicy części obszaru Wielki Sandr Brdy PLB220001

Lp.	x	y	Lp.	x	y	Lp.	x	y
1	671243,87	404728,26	37	670512,25	405013,92	73	670925,17	404510,33
2	671239,34	404725,82	38	670526,12	405019,70	74	670926,16	404494,12
3	671275,40	404848,37	39	670548,77	405029,15	75	670920,44	404465,49
4	671275,20	404912,60	40	670559,08	405030,29	76	670919,10	404464,30
5	671275,00	404913,35	41	670610,89	405037,99	77	670872,57	404472,87
6	671254,03	404992,51	42	670640,38	405048,48	78	670855,42	404471,87
7	671226,48	405044,88	43	670671,09	405049,35	79	670839,84	404470,64
8	671211,13	405075,42	44	670707,95	405042,14	80	670814,38	404454,77
9	671204,25	405089,12	45	670715,37	405038,66	81	670808,75	404445,51
10	671177,33	405108,70	46	670715,49	405031,09	82	670803,10	404436,08
11	671083,11	405192,00	47	670732,87	405036,23	83	670814,36	404426,98
12	670978,34	405257,62	48	670748,41	405024,65	84	670837,65	404408,32
13	670933,80	405285,07	49	670784,13	405030,27	85	670878,82	404405,21
14	670904,92	405324,14	50	670821,84	405009,44	86	670963,19	404374,91
15	670862,52	405329,19	51	670851,60	404959,17	87	671006,66	404358,23
16	670710,41	405291,99	52	670927,67	404937,67	88	671075,47	404265,83
17	670710,51	405270,61	53	670971,00	404939,65	89	671108,38	404251,41
18	670653,34	405262,25	54	671004,07	404938,33	90	671176,40	404250,33
19	670628,33	405241,21	55	671034,16	404930,06	91	671227,45	404263,99
20	670492,93	405186,91	56	671071,54	404901,95	92	671263,49	404295,97
21	670461,51	405183,27	57	671091,05	404819,27	93	671268,83	404307,17
22	670441,67	405196,50	58	671078,48	404790,16	94	671297,56	404367,38
23	670412,90	405186,91	59	671096,01	404755,11	95	671307,70	404391,25
24	670377,84	405182,61	60	671087,35	404722,42	96	671348,18	404456,86
25	670343,11	405149,86	61	671081,46	404700,21	97	671378,07	404494,44
26	670325,91	405109,84	62	671012,01	404592,06	98	671385,22	404522,48
27	670317,65	405059,66	63	670962,23	404581,04	99	671382,31	404540,74
28	670309,68	405050,85	64	670941,11	404576,84	100	671360,35	404577,25
29	670315,09	405037,65	65	670933,61	404576,62	101	671359,44	404578,38
30	670362,61	405029,88	66	670905,71	404584,36	102	671330,08	404615,12
31	670370,45	405055,67	67	670903,54	404583,59	103	671285,52	404662,70
32	670375,18	405055,81	68	670900,77	404581,71	104	671243,87	404728,26
33	670425,92	405016,89	69	670899,69	404553,66	105	671243,87	404728,26
34	670456,97	405006,11	70	670906,06	404549,03			
35	670471,85	405000,00	71	670909,30	404528,85			
36	670501,34	405002,25	72	670920,87	404522,90			

Opis granicy części obszaru Natura 2000 Sandr Brdy PLH220026

Lp.	x	y	komentarz	Lp.	x	y	komentarz
1	671243,87	404728,26	część 1	41	670501,34	405002,25	część 1
2	671239,34	404725,82	część 1	42	670512,25	405013,92	część 1
3	671275,40	404848,37	część 1	43	670526,12	405019,70	część 1
4	671275,20	404912,60	część 1	44	670548,77	405029,15	część 1
5	671275,00	404913,35	część 1	45	670559,08	405030,29	część 1
6	671254,03	404992,51	część 1	46	670610,89	405037,99	część 1
7	671226,48	405044,88	część 1	47	670640,38	405048,48	część 1
8	671212,01	405073,68	część 1	48	670671,09	405049,35	część 1
9	671209,89	405073,65	część 1	49	670707,95	405042,14	część 1
10	671165,84	405092,28	część 1	50	670715,37	405038,66	część 1
11	671135,34	405134,64	część 1	51	670715,49	405031,09	część 1
12	671128,22	405152,12	część 1	52	670732,87	405036,23	część 1
13	671083,11	405192,00	część 1	53	670748,41	405024,65	część 1
14	670978,34	405257,62	część 1	54	670784,13	405030,27	część 1
15	670972,15	405261,43	część 1	55	670821,84	405009,44	część 1
16	670942,18	405271,89	część 1	56	670851,60	404959,17	część 1
17	670887,96	405304,08	część 1	57	670927,67	404937,67	część 1
18	670854,08	405307,47	część 1	58	670971,00	404939,65	część 1
19	670825,27	405293,91	część 1	59	671004,07	404938,33	część 1
20	670823,58	405273,58	część 1	60	671034,16	404930,06	część 1
21	670799,86	405273,58	część 1	61	671071,54	404901,95	część 1
22	670747,33	405263,41	część 1	62	671091,05	404819,27	część 1
23	670688,03	405256,64	część 1	63	671078,48	404790,16	część 1
24	670630,42	405231,22	część 1	64	671096,01	404755,11	część 1
25	670552,48	405197,33	część 1	65	671087,35	404722,42	część 1
26	670508,70	405193,23	część 1	66	671081,46	404700,21	część 1
27	670492,93	405186,91	część 1	67	671012,01	404592,06	część 1
28	670461,51	405183,27	część 1	68	670962,23	404581,04	część 1
29	670449,85	405191,04	część 1	69	670941,11	404576,84	część 1
30	670430,49	405190,56	część 1	70	670933,61	404576,62	część 1
31	670379,66	405154,98	część 1	71	670905,71	404584,36	część 1
32	670352,55	405093,98	część 1	72	670903,54	404583,59	część 1
33	670340,69	405053,31	część 1	73	670900,77	404581,71	część 1
34	670326,36	405035,81	część 1	74	670899,69	404553,66	część 1
35	670362,61	405029,88	część 1	75	670906,06	404549,03	część 1
36	670370,45	405055,67	część 1	76	670909,30	404528,85	część 1
37	670375,18	405055,81	część 1	77	670920,87	404522,90	część 1
38	670425,92	405016,89	część 1	78	670925,17	404510,33	część 1
39	670456,97	405006,11	część 1	79	670926,16	404494,12	część 1
40	670471,85	405000,00	część 1	80	670920,44	404465,49	część 1

Lp.	x	y	komentarz	Lp.	x	y	komentarz
81	670919,10	404464,30	część 1	98	671268,83	404307,17	część 1
82	670872,57	404472,87	część 1	99	671297,56	404367,38	część 1
83	670855,42	404471,87	część 1	100	671307,70	404391,25	część 1
84	670839,84	404470,64	część 1	101	671348,18	404456,86	część 1
85	670814,38	404454,77	część 1	102	671378,07	404494,44	część 1
86	670808,75	404445,51	część 1	103	671385,22	404522,48	część 1
87	670803,10	404436,08	część 1	104	671382,31	404540,74	część 1
88	670814,36	404426,98	część 1	105	671360,35	404577,25	część 1
89	670837,65	404408,32	część 1	106	671359,44	404578,38	część 1
90	670878,82	404405,21	część 1	107	671330,08	404615,12	część 1
91	670963,19	404374,91	część 1	108	671285,52	404662,70	część 1
92	671006,66	404358,23	część 1	109	671243,87	404728,26	część 1
93	671075,47	404265,83	część 1	110	670320,61	405036,75	część 2
94	671108,38	404251,41	część 1	111	670314,36	405039,42	część 2
95	671176,40	404250,33	część 1	112	670315,09	405037,65	część 2
96	671227,45	404263,99	część 1	113	670320,61	405036,75	część 2
97	671263,49	404295,97	część 1	114	671243,87	404728,26	część 1

Załącznik nr 3

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków.

Lp.	Identyfikacja zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków
Zagrożenia istniejące wewnętrzne		
1.	Sukcesja drzew i krzewów na otwarte powierzchnie torfowiska.	1) Wycinka drzew i krzewów; 2) ocena występowania odrośli i nalotów drzew i krzewów, w razie potrzeby ich usuwanie.
2.	Ekspansja roślinności szuwarowej na części torfowiska.	1) Koszenie części torfowiska, w których występuje roślinność szuwarowa; 2) kontrola zasięgu roślinności szuwarowej, w razie potrzeby - koszenie szuwarów.
3.	Znaczne zwarcie młodego drzewostanu sosnowego utrudniające rozwój niższych warstw lasu.	Zmniejszenie zwarcia drzewostanu (prace o charakterze trzebieży).
Zagrożenia istniejące zewnętrzne		
4.	Obsiew świerka do rezerwatu z drzewostanów świerkowych występujących poza rezerwatem.	Usuwanie świerka – w przypadku określenia takiej potrzeby.
Zagrożenie potencjalne wewnętrzne		
5.	Sukcesja wysokich bylin oraz drzew i krzewów na powierzchniach torfowiska obecnie nie zagrożonych tym procesem.	Ocena sukcesji gatunków niepożądanych na torfowisku; w przypadku określenia potrzeby ich usuwania - ekstensywne koszenie oraz wycinka nalotów i odrośli.
Zagrożenia potencjalne zewnętrzne		
6.	Zmiany reżimu hydrologicznego torfowiska oraz jego zlewni powierzchniowej i podziemnej.	Niedokonywanie żadnych działań zmieniających warunki hydrologiczne torfowiska i jego zlewni, tj. mogących obniżyć poziom lub pogorszyć jakość wód powierzchniowych i podziemnych na obszarze zlewni powierzchniowej i podziemnej torfowiska oraz wprowadzenie odpowiednich zapisów do dokumentów planistycznych.
7.	Gospodarka leśna w zlewni bezpośredniej torfowiska polegająca na rębniach zupełnych, jednoczesnych rębniach złożonych na znacznym obszarze.	Dostosowanie gospodarki leśnej w otoczeniu rezerwatu do wymogów ochrony torfowiska: 1) w otulinie rezerwatu: a) prowadzenie cięć sanitarnych, pielęgnacyjnych i rębnych w sposób zapewniający w maksymalnym stopniu ochronę gleby i roślinności; b) stosowanie, w drzewostanach przeznaczonych do użytkowania rębego, wyłącznie rębni złożonych z wydłużonym okresem odnowienia; 2) utrzymanie drzewostanu wyłączzonego z cięć rębnych w postaci pasa o szerokości 30 m od granicy rezerwatu.

8.	Wzrost antropopresji.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Utrzymanie/uzupełnienie oznakowania granic rezerwatu oraz tablic informacyjnych; 2) w przypadku wzrostu antropopresji podjęcie działań edukacyjno-informacyjnych; 3) nieudostępnianie dróg leśnych biegnących wzdłuż granic rezerwatu do ruchu publicznego.
9.	Zalanie mechowisk na skutek piętrzenia wody przez bobry, powodujące zamieranie gatunków typowych dla mechowisk i rozwój trzciny lub innych gatunków szuwarowych.	W przypadku nadmiernego spiętrzenia wody przez bobry (powodującego zalanie mechowisk) wykonać rozbiórkę części tamy bobrowej lub montaż „antybobra” (rury przelewowej kształtującej poziom piętrzenia wody w sposób bezpieczny dla bobrów i mechowisk).

Załącznik nr 4

Działania ochronne na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu oraz lokalizacji tych działań.

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych ³⁾
1.	Ograniczenie sukcesji drzew i krzewów.	Usunięcie odrośli i samosiewów drzew i krzewów na powierzchni ok. 4,4 ha: 1) olchę usunąć w całości ze wszystkich powierzchni; 2) na powierzchniach nr 7, 8, 9 pozostawić pojedyncze sosny; 3) część wyciętej biomasy (do 30%) pozostawić w granicach rezerwatu, w rozproszeniu (nie składać w stosy), poza torfowiskami - w obrębie fitocenozy leśnych; pozostałą biomasę usunąć z terenu rezerwatu; 4) wycinkę drzew i krzewów wykonać przy użyciu narzędzi ręcznych; 5) działania ochronne wykonać poza sezonem lęgowym ptaków obejmującym okres od 1 marca do końca sierpnia (w przypadku stwierdzenia gniazda bielika w rezerwacie lub jego sąsiedztwie, tj. w odległości do 200 m od jego granic, ograniczyć czas wykonywania wycinki do okresu od 1 września do końca grudnia); 6) w przypadku ponownego pojawienia się odrośli i samosiewów drzew lub krzewów działania powtórzyć.	Powierzchnie: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11.
2.	Monitoring sukcesji drzew i krzewów na powierzchni torfowiska.	Monitoring co 3-5 lat na powierzchni ok. 2,8 ha; w razie pojawienia się nalotów lub odrośli drzew i krzewów – usuwać wg potrzeb, przy użyciu narzędzi ręcznych.	Powierzchnie: 12, 13, 14.
3.	Koszenie torfowisk opanowanych przez trzcinę lub inne ekspansywne gatunki roślin zielnych.	1) Na powierzchni ok. 1, 02 ha; 2) wykaszać co 1-2 lata lub wg potrzeb; 3) prace wykonywać ręcznie; wyciętą biomasę usuwać poza granice rezerwatu; 4) na powierzchniach 6, 10 oraz części powierzchni 15 podczas koszenia należy również wycinać pojawiające się samosiewy drzew i krzewów; 5) w przypadku zwiększenia powierzchni opanowanej przez ekspansywne byliny – dostosować zakres prac do bieżących potrzeb.	Powierzchnie: 6, 10, 15.

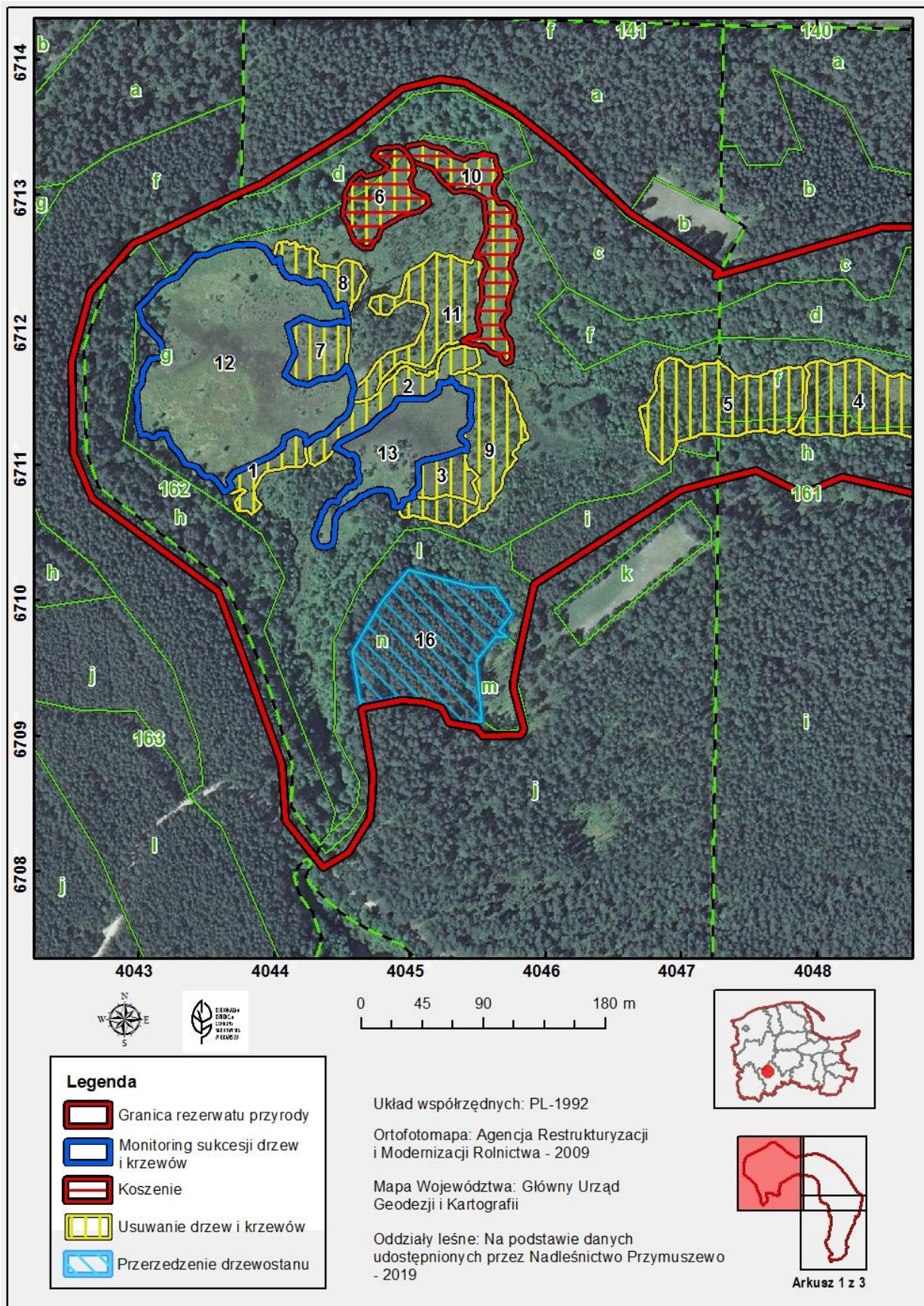
³⁾ Lokalizację powierzchni wskazuje mapa stanowiąca załącznik nr 5 do zarządzenia.

4.	Zmniejszenie zwarcia drzewostanu sosnowego.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Powierzchnia 0,78 ha; 2) wycięcie części drzew (prace o charakterze trzebieży wczesnej), podczas wycinki usunąć również występujący miejscami świerk; 3) prace wykonać poza okresem lęgowym ptaków (tj. od września do końca lutego); 4) pozostawić ok. 5% wyciętych drzew jako martwe drewno (w całości, w rozproszeniu). 	Powierzchnia 16. (wydzielenie 162 n) ⁴⁾ .
5.	Monitoring poziomu wody gruntowej.	Utrzymanie przynajmniej jednego automatycznego urządzenia do pomiaru poziomu wody gruntowej.	W obrębie torfowisk alkalicznych.
6.	Ocena populacji skalnicy torfowiskowej <i>Saxifraga hirculus</i> .	Ocena stanu ochrony zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ, co 3-5 lat.	W obrębie torfowisk alkalicznych.
7.	Utrzymanie/uzupełnienie oznakowania granic rezerwatu oraz tablic informacyjnych.	1) Utrzymanie oznaczenia granic rezerwatu za pomocą zielonych, poprzecznych pasków na drzewach rosnących w pobliżu jego granicy (pojedynczy pasek obejmujący około połowę obwodu pnia, umieszczony na od zewnętrznej strony rezerwatu na wysokości ok. 1,5 m).	1) Na granicy rezerwatu;
		2) ustawienie i utrzymanie tablic urzędowych oraz informacyjnych – wg potrzeb.	2) w pobliżu granicy rezerwatu.
8.	Ograniczenie wpływu piętrzenia wody przez bobry.	W przypadku nadmiernego spiętrzenia wody przez bobry (powodującego zalanie mechowisk) - rozbiórka części tamy bobrowej lub montaż „antybobra” (rury kształtującej poziom piętrzenia wody w sposób bezpieczny dla bobrów i mechowisk).	Cały rezerwat.

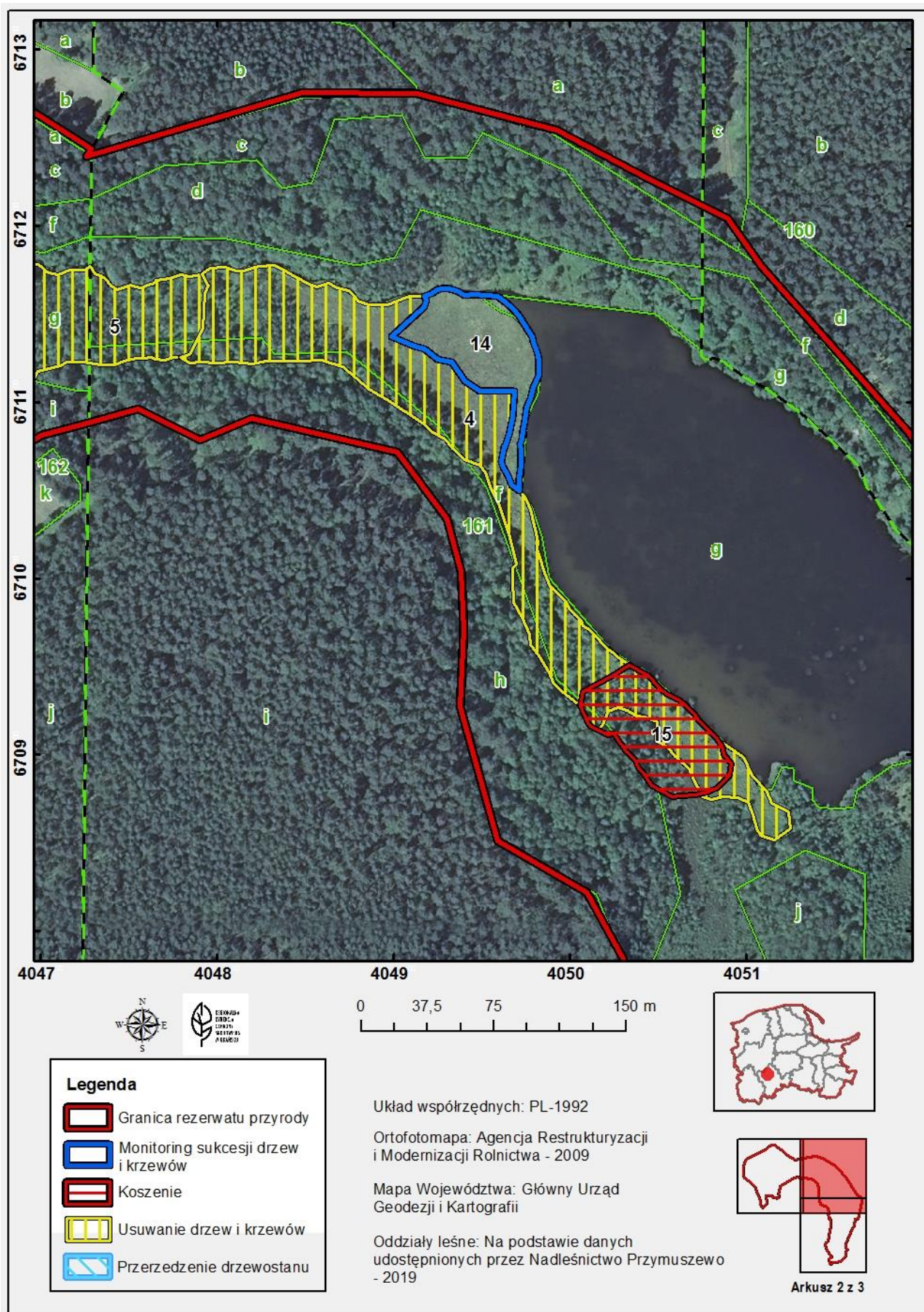
⁴⁾ Nadleśnictwa Przymuszewo, leśnictwa Antoniewo, wg Planu Urządzenia Lasu na lata 2019-2028.

Załącznik nr 5

Lokalizacja powierzchni objętych działaniami ochronnymi.

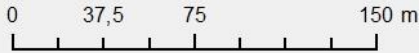

Legenda

- Granica rezerwatu przyrody
- Monitoring sukcesji drzew i krzewów
- Koszenie
- Usuwanie drzew i krzewów
- Przerzedzenie drzewostanu

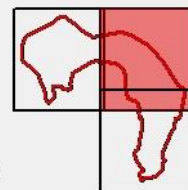
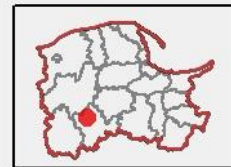

Układ współrzędnych: PL-1992

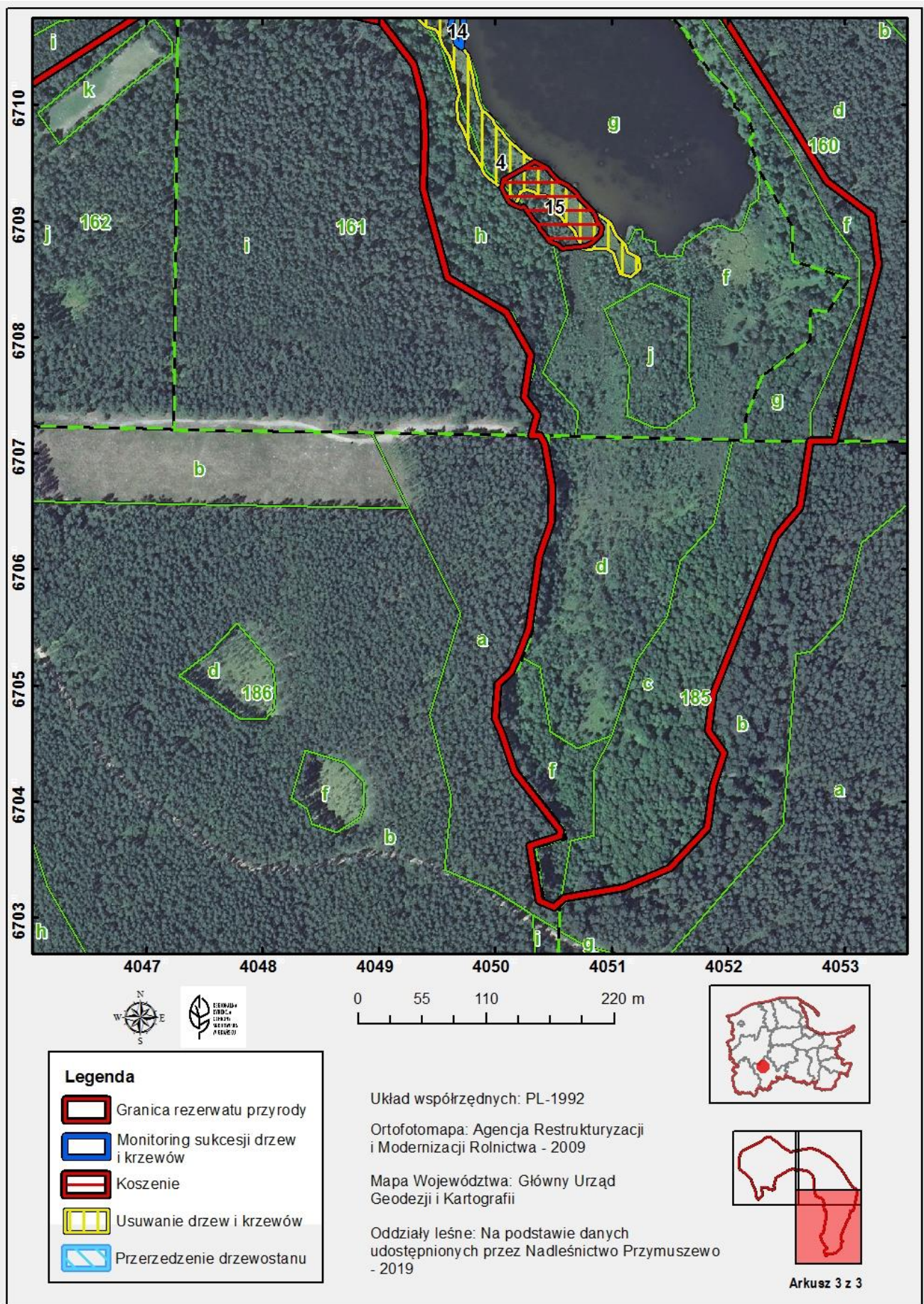
Ortofotomapa: Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa - 2009

Mapa Województwa: Główny Urząd Geodezji i Kartografii

Oddziały leśne: Na podstawie danych udostępnionych przez Nadleśnictwo Przymuszewo - 2019

Załącznik nr 6

Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin, zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000 Sandr Brdy PLH220026 oraz Wielki Sandr Brdy PLB220001.

Lp.	Przedmiot ochrony	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń
1.	<p>7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk</p> <p>oraz gatunki związane z mechowiskami: 1903 - lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i>; 1393 – sierpowiec błyszczący <i>Drepanocladus vernicosus</i>.</p>	<p><u>Zagrożenia istniejące:</u></p> <p>1) K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja sukcesja drzew, krzewów i wysokich bylin na części torfowiska powodująca pogorszenie warunków ekologicznych dla zbiorowisk i gatunków torfowiskowych.</p> <hr/> <p><u>Zagrożenia potencjalne:</u></p> <p>1) K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja sukcesja drzew, krzewów lub wysokich bylin na powierzchniach torfowiska nie objętych jeszcze tym procesem;</p> <p>2) J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie potencjalne zmiany reżimu hydrologicznego zlewni powierzchniowej i podziemnej torfowiska;</p> <p>3) J.02.07 pobór wód podziemnych pobór wód zasilających mechowiska w ilościach przemysłowych (przemysł, skumulowany pobór na cele zaopatrzenia ludności, kopalnie itp.) powodujący przesuszenie torfowiska i degenerację szaty roślinnej;</p> <p>4) H.02 zanieczyszczenia wód podziemnych (źródła punktowe i rozproszone) zanieczyszczenia spowodowane m.in. przez rolnictwo, przemysł, nieskanalizowane obszary zabudowane zmieniające skład hydrochemiczny wód zasilających mechowiska;</p> <p>5) B02.01 odnawianie lasu po wycince (nasadzenia) nasadzenia świerka w sąsiedztwie rezerwatu skutkujące obsiewem nasion do rezerwatu;</p> <p>6) B02.02 wycinka lasu rębnie zupełne, jednoczesne rębnie złożone na znacznym obszarze zlewni bezpośredniej torfowiska powodujące erozję gleby i dostawę związków mineralnych i organicznych na torfowisko;</p> <p>7) K.04.05. szkody wyrządzane przez roślinożerców (w tym przez zwierzynę łowną) spiętrzenia wody przez bobry powodując długotrwałe zalanie torfowisk alkalicznych.</p>
2.	<p>91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgenohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-</p>	<p><u>Zagrożenia istniejące:</u></p> <p>B02.01 odnawianie lasu po wycince (nasadzenia) obsiew świerka do rezerwatu z drzewostanów świerkowych występujących poza rezerwatem.</p> <hr/> <p><u>Zagrożenia potencjalne:</u></p> <p>J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie</p>

	sosnowe bagienne lasy borealne.	działania w rezerwacie i jego otoczeniu, w granicach zlewni bezpośredniej, naruszające jego warunki hydrologiczne i/lub zmieniające skład hydrochemiczny jego wód.
3.	3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i> .	<u>Zagrożenie potencjalne:</u> J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie działania w rezerwacie i jego otoczeniu, w granicach zlewni bezpośredniej jeziora, naruszające jego warunki hydrologiczne i/lub zmieniające skład hydrochemiczny jego wód.
4.	A127 <i>Grus grus</i> Żuraw.	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> 1) G01.02 turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych płoszenie ptaków, zwłaszcza w okresie lęgowym, na skutek penetracji rezerwatu; 2) G.01.03 pojazdy zmotoryzowane wjazdy quadami na torfowiska.
5.	1337 <i>Castor fiber</i> bóbr.	Nie stwierdzono zagrożeń.

Załącznik nr 7

Cele działań ochronnych w stosunku do poszczególnych przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 Sandr Brdy PLH220026 oraz Wielki Sandr Brdy PLB220001.

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
1.	7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk oraz gatunki związane z mechowiskami.	1) Niepogorszenie wartości wskaźnika parametru struktury i funkcji, który zostały oceniony na U1: - <i>ekspansja krzewów i podrostów drzew;</i> - <i>gatunki ekspansywne roślin zielnych;</i> 2) utrzymanie wartości pozostałych wskaźników parametru struktury i funkcji, które zostały ocenione na FV.
2.	91D0 bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgenohnii-Piceetum</i>) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne	1) Niepogorszenie wartości wskaźników parametru struktury i funkcji, które zostały ocenione na U1: - <i>gatunki obce geograficznie w drzewostanie,</i> - <i>martwe drewno leżące lub stojące >3m długości i >30cm grubości,</i> - <i>wiek drzewostanu,</i> 2) utrzymanie wartości pozostałych wskaźników parametru struktury i funkcji, które zostały ocenione na FV.
3.	1903 - lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i> .	Utrzymanie populacji gatunku i jej siedliska we właściwym stanie ochrony (FV).
4.	1393 – sierpowiec błyszczący <i>Drepanocladus vernicosus</i> .	Utrzymanie populacji gatunku i jej siedliska we właściwym stanie ochrony (FV).
5.	3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i> .	Nie określa się ze względu na konieczność ponownej identyfikacji/ weryfikacji siedliska.
6.	A127 <i>Grus grus</i> żuraw.	Utrzymanie populacji gatunku i jej siedliska we właściwym stanie ochrony (FV).
7.	1337 <i>Castor fiber</i> bóbr.	Utrzymanie populacji gatunku i jej siedliska we właściwym stanie ochrony (FV).

Załącznik nr 8

Działania ochronne dotyczące przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000: Sandr Brdy PLH220026 i Wielki Sandr Brdy PLB220001 ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania ⁵⁾	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie działań
1.	7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk oraz gatunki związane z mechowiskami: 1903 - lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i> ; 1393 - sierpowiec błyszczący <i>Drepanocladus vernicosus</i> .	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i ich siedlisk. 1) Usunięcie odrośli i samosiewów drzew i krzewów na powierzchni ok. 4,4 ha. a) olchę usunąć w całości ze wszystkich powierzchni; b) na powierzchniach 7, 8, 9 pozostawić pojedyncze sosny; c) część wyciętej biomasy (do 30%) pozostawić w granicach rezerwatu, w rozproszeniu (nie składać w stosy), poza torfowiskami – w obrębie fitocenozy leśnych; pozostałą biomasę usunąć z terenu rezerwatu; d) wycinkę drzew i krzewów wykonać przy użyciu narzędzi ręcznych; e) działania ochronne wykonać poza sezonem lęgowym ptaków obejmującym okres od 1 marca do końca sierpnia (w przypadku stwierdzenia zajętą gniazda bielika w rezerwacie lub jego sąsiedztwie, tj. w odległości do 200 m od jego granic, ograniczyć czas wykonywania wycinki do okresu od 1 września do końca grudnia); f) w przypadku ponownego pojawienia się odrośli i samosiewów drzew lub krzewów działania powtórzyć. 2) Monitoring sukcesji drzew i krzewów oraz ekspansywnych bylin (np. trzciny lub pałki) na powierzchni torfowisk: a) ocena co 3-5 lat; b) powierzchnia torfowisk – ok. 2,8 ha; c) w razie pojawienia się nalotów lub odrośli drzew i krzewów lub niepożądanych bylin – usuwać wg potrzeb, przy użyciu narzędzi ręcznych.	Powierzchnie: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11.	RDOŚ w Gdańsku.
			Powierzchnie: 12, 13, 14.	RDOŚ w Gdańsku.

⁵⁾ Lokalizację powierzchni wskazuje mapa stanowiąca załącznik nr 5 do zarządzenia.

		3) Koszenie torfowisk opanowanych przez trzcinę oraz inne ekspansywne gatunki roślin zielnych na powierzchni ok. 1,02 ha: a) wykaszać co 1-2 lata, lub wg potrzeb; b) prace wykonać ręcznie; wyciętą biomasę usunąć poza granice rezerwatu; c) w przypadku zwiększenia powierzchni opanowanej przez ekspansywne byliny – dostosować zakres prac do bieżących potrzeb.	Powierzchnie: 6, 10, 15.	RDOŚ w Gdańsku.
		4) Monitoring poziomu wody gruntowej: utrzymanie przynajmniej jednego automatycznego urządzenia do pomiaru poziomu wody gruntowej na mechowisku.	W obrębie mechowiska (powierzchnia 12 lub 4).	RDOŚ w Gdańsku.
		Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych.		
		Siedlisko 7230 - ocena stanu ochrony zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ. 1903 - lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i> - ocena stanu ochrony zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ. 1393 - sierpowiec błyszczący <i>Drepanocladus vernicosus</i> - ocena stanu ochrony zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ.	W obrębie mechowiska (powierzchnia 12 lub 4).	GIOŚ w ramach PMŚ lub RDOŚ w Gdańsku (w przypadku wyłączenia rezerwatu z zakresu PMŚ).
		Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony.		
		Nie przewiduje się.		
2.	91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi</i> <i>Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi</i> <i>Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgenohnii-Piceetum</i>) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne.	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych.		
		Nie planuje się.		
		Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych.		
		Nie planuje się.		
		Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony.		
		Nie przewiduje się.		

3.	3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i> .	Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych.		
		Nie planuje się.		
		Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych.		
		Nie przewiduje się.		
		Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony.		
		1) Przeprowadzenie ponownej identyfikacji/ weryfikacji siedliska; 2) w przypadku określenia siedliska przyrodniczego: a) identyfikacja istniejących i potencjalnych i zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony; b) cele działań ochronnych; c) określenie działań ochronnych dotyczących ochrony czynnej, monitoringu stanu oraz realizacji ww. celów.	Jezioro Stawek	RDOŚ w Gdańsku.
4.	A127 <i>Grus grus</i> żuraw. 1337 <i>Castor fiber</i> bóbr.	Działania dotyczące ochrony czynnej gatunków i ich siedlisk.		
		Nie planuje się.		
		Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych.		
		Nie przewiduje się.		
		Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony.		
		Nie planuje się.		